

його відповідності меті та ресурсам фірми. Важливою ланкою цього етапу є встановлення конкурентної переваги фірми в цільовому сегменті. Процес оцінювання цільового сегмента дає змогу зробити висновки щодо вимог, які ставлять до нього. Цільовий сегмент мусить мати певну місткість, бути перспективним, прибутковим, мати сприятливу конкурентну структуру, забезпечувати фірмі значну ринкову частку, відповідати довгостроковій меті, ресурсам і можливостям фірми, забезпечувати фірмі певну конкурентну перевагу.

Література:

1. Пашутин С.Б. Использование правила Парето (закон «20/80») для повышения качества бизнеса на примере российского фармацевтического рынка/ С.Б. Пашутин // Маркетинг в России и за рубежом. – 2002. - №5. - С.8.
2. Котлер Ф. Основы маркетинга. /Ф. Котлер. – М.: "Прогресс", 1990.
3. Лепьохін О.В. Маркетингова політика стимулювання збуту продукції / О.В. Лепьохін // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – №7.- С.194.
4. Бутенко Н.В. Маркетинг: Підручник./ Н.В. Бутенко– К.: Атака, 2006,2008. – 300 с.

*Бобрик Андрій,
студент групи РКМ-51*

СУТНІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ВИТРАТ НА ЗАРОБІТНУ ПЛАТУ

Трансформація економіки України до системи ринкових відносин призвела до лібералізації форм і методів ведення обліку. Завдяки цьому у підприємств появилася альтернатива в організації облікового процесу розрахунків з заробітної плати, яка відображається в обліковій політиці підприємства. Дане питання заслуговує на детальне дослідження, оскільки облік заробітної плати є одним з найбільш трудомістких ділянок обліку на підприємстві.

Згідно з Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” підприємство самостійно визначає облікову політику, обирає форму фінансового обліку, розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання документів, затверджує правила документообороту і технології обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку [2].

Отже, вибір альтернативного варіанту ведення обліку того чи іншого об'єкту обліку повинен обов'язково бути закріплений в обліковій політиці підприємства, формування якої завершується затвердженням керівництвом підприємства Наказу про облікову політику.

Правильно сформована облікова політика суттєво впливає на величину показників собівартості, прибутку, податку на прибуток, показників фінансового стану підприємства. Ознайомлення з обліковою політикою дозволяє здійснювати порівняльний аналіз показників діяльності підприємства за різні звітні періоди, а також порівняльний аналіз діяльності різних підприємств [5, с. 120].

В Україні термін “облікова політика” з'явився в термінології на початку 90-х років ХХ ст. в результаті перекладу Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Однак поняття “облікова політика” офіційно було впроваджено в міжнародну термінологію обліку в листопаді 1974 року, у зв'язку з прийняттям, а з 1.01.1975 р. – введенням в дію Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку №1 “Розкриття облікової політики” [7, с. 156].

Причинами появи облікової політики в ринкових умовах є:

- альтернативні варіанти щодо організації і ведення обліку передбачені законодавчими документами;
- розширення видів діяльності та організаційно-правових форм суб'єктів господарювання;
- зміна ролі бухгалтера в господарському житті підприємства від простого реєстратора господарських операцій до активного його учасника [6, с. 41].

Відповідно ст. 1 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” під поняттям “облікова політика” слід розуміти сукупність принципів, методів і процедур, що використовують підприємством для складання та подання фінансової звітності [89]. У Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку № 8 “Облікові політики, зміни в облікових політиках та помилки” облікова політика – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансових звітів [4, с. 769]. Звідси бачимо, що представленні вищенаведені визначення облікової політики у вітчизняному та міжнародному законодавстві є тотожними та мають однаковий смисловий зміст.

Так, проф. Г.Г. Кірейцев вважає, що основним документом, в якому повинні враховуватися вимоги державного регулювання, методологічні засади, можливості підсилення функцій бухгалтерського обліку та позиції суб'єктів підприємницької діяльності щодо їх реалізації, є облікова політика підприємства [3, с. 43]. Визначення даного терміну є досить вузьким та не обґрунтовує сутність даного поняття.

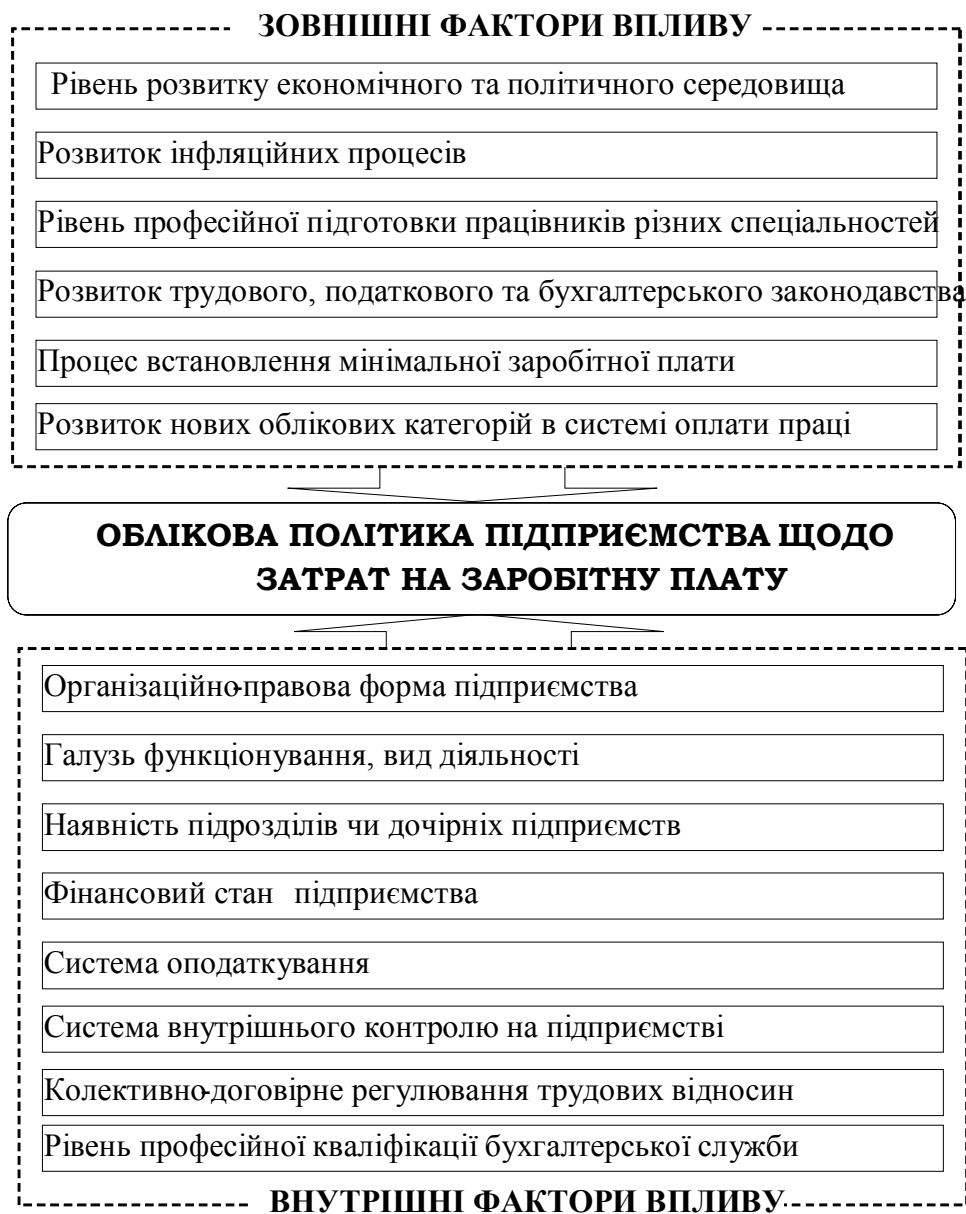
Відповідно Т.В. Барановська під сутністю терміну “облікова політика” розуміє сукупність дій з формування комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення обліку, який відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власників. Вищенаведене тлумачення даного терміну у повній мірі відображає його сутність та методичний інструментарій, за допомогою якого здійснюється формування облікової політики. Однак остання частина визначення поняття “облікова політика” є некоректною, оскільки задовольняються лише інтереси власника суб’єкта господарювання, а не повного кола зовнішніх та внутрішніх користувачів економічної інформації.

Основні цілі формування облікової політики в частині затрат на заробітну плату на підприємстві полягають в:

- дотримання єдиного підходу до організації та методики ведення облікового процесу на підприємстві в частині затрат на заробітну плату;
- періодичності проведення контролю за правильністю відображення в системі обліку затрат на заробітну плату;
- організації оплати праці на підприємстві (система та форми оплати праці, тарифікація оплати праці, системи нормування праці);
- періодичності створення резерву відпусток затрат на заробітну плату;
- наданні об’єктивної та повної інформації управлінському персоналу в частині понесених затрат праці в процесі виробництва;
- визначенні відповідальності за порушення норм трудового та цивільно-правового законодавства.

На процес формування облікової політики щодо затрат на заробітну плату впливає ряд зовнішніх та внутрішніх факторів (рис. 1.).

Таким чином, до зовнішніх факторів впливу на облікову політику підприємства щодо затрат на оплату підприємства належать: рівень розвитку економічного та політичного середовища в країні; розвиток інфляційних процесів; рівень професійної підготовки працівників різних спеціальностей; розвиток трудового, податкового та бухгалтерського законодавства; процес встановлення мінімальної заробітної плати; розвиток нових облікових категорій в системі оплати праці. Вищенаведені фактори формуються на національному рівні та залежать від рівня розвитку економічного та політичного середовища, а також стабільності законодавчого регулювання всіх сфер економіки держави в цілому. Внутрішні фактори впливу на облікову політику в частині затрат на заробітну плату формуються на рівні підприємства та можуть залежати від економічного розвитку галузі діяльності підприємства, його розміру, форми власності та ін.

Рис. 1. Фактори впливу на формування облікової політики щодо затрат на заробітну плату

Основними внутрішніми факторами впливу на облікову політику щодо затрат на заробітну плату є: організаційно-правова форма підприємства; галузь функціонування, вид діяльності; наявність підрозділів та дочірніх підприємств, фінансовий стан та технічне забезпечення підприємства, система оподаткування, система внутрішнього контролю на підприємстві; колективно-договірне регулювання трудових відносин; рівень кваліфікації бухгалтерської служби. Дані фактори зумовлюють вплив на вибір тих чи інших альтернативних варіантів у частині затрат на заробітну плату при формуванні облікової політики даного об'єкту.

Проведений нами аналіз факторів впливу на формування облікової політики щодо витрат на заробітну плату дозволив зробити висновок, що на оплату праці як на об'єкт фінансового обліку в значній мірі мають вплив зовнішні фактори, а як на об'єкт управлінського обліку – внутрішні. Дослідження цих факторів є важливим моментом при формуванні облікової політики підприємства, оскільки у світовій і вітчизняній економіці має місце тенденція збільшення питомої ваги витрат на заробітну плату в структурі витрат підприємства.

Список використаних джерел:

1. Житній П. Проблеми формування облікової політики та шляхи їх вирішення / П. Житній // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 3 – С. 19-22
2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність” від 16.07.99 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
3. Кірейцев Г.Г. Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки: [монографія] / Г.Г. Кірейцев. – Житомир: ЖДТУ, 2007. – 236 с.
4. Міжнародні стандарти фінансової звітності 2004: Ч.І / [перекл. з англ. за ред С.Ф.Голова]. / К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2005. – 1304 с.
5. Олійник О.В. Витрати в системі бухгалтерського обліку: теорія, методика, практика (на прикладі підприємств промисловості нерудних матеріалів): дис ... на здоб. наук. ст. к.е.н.; спец. 08.06.04 “Бухгалтерський облік, аналіз і аудит” / Оксана Вікторівні Олійник. – Житомир, 2002. – 284 с.
6. Організація бухгалтерського обліку: [підручник для студентів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” вищих навчальних закладів] / Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська / За редакцією д.е.н., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. – [4-е вид., доп. і перероб.]. – Житомир: ПП. “Рута”, 2005. – 528 с.